

KJÆRE VENNER

Jeg er nå igjen i Soddo, denne gangen sammen med dr Martin Bøhler. Martin er lege i spesialisering ved Sørlandet Sykehus der han nå har fått ca 4 års erfaring i kirurgi. Han har misjonær-bakgrunn fra Bhutan og nylig vært åtte måneder ved Okhaldunga sykehus i Nepal. Det kan du gjerne lese mer om [her](#).

Jeg har lært mye bil-kirurgi av Olaf, han har nok ikke lært like mye kirurgi av meg

Selvfølgerlig er også Olaf Raundalen med, men han er for tiden i Addis Abeba der han blant annet pusler med en eldre Range Rover som Olaf og jeg har puslet med før . . .

Planen er at han kommer ned i morgen på tirsdag, forhåpentligvis med Range Roveren.

Martin og jeg kom trygt til Soddo på lørdag, kjørt ned av Gerawork. [Gerawork](#) er en mann som vi gjerne bruker til transport oppdrag og som vi anbefaler til dere som skulle ønske dere en tur til Etiopia.

Soddo Christian Hospital er drevet av den amerikanske stiftelsen St. Luke's Healthcare foundation som et non-profit sykehus i Soddo Wolaita, Etiopia.

Sykehuset fungerer som et medisinsk utdannings-senter i regi av Pan African Academy of Christians Surgeons. Her er amerikansk ortoped, gynekolog, generell kirurg, emergency room doktor og barnelege. Det utdannes spesialister i generell kirurgi gjennom et fem års program her. For tiden er det fem leger i utdanning her.

Den faste generelle kirurgen her, dr Paul Gray, har nå reist til Kenya på to ukers konferanse sammen med fire av de fem legene i utdanning. Dr Dejene har blitt igjen og sammen med ham, drifter Martin og jeg kirurgisk avdeling.

Vi kom til Soddo på lørdag 11. mai etter en nesten 5 timers biltur, inkludert matpause der vi alle fikk nyte etiopisk tibs, stekt kjøtt med grønnsaker og injerra / brød. Maten spiste vi på en restaurant her i Soddo, like ved sykehus. Etter at vi hadde kommet oss i hus, reiste Gerawork tilbake til Addis, men vi regner med å se mer til ham senere.

Her er også ekteparet Karl og Ingeborg Roth på et kortere opphold, de var også her i fjor når vi besøkte sykehuset. Karl Roth er pensjonert norsk røntgenlege og skulle ifjor være med på oppstarten av bruk av CT maskin ved sykehuset. Ifjor var CT maskinen ikke kommet, det er den nå, men det mangler deler til strømforsyningen slik at den er dessverre enda ikke kommet i bruk. Selv om CT maskinen ikke er kommet i bruk, er det veldig flott for oss å få ordentlig røntgenhjelp med ultralyd og tolkning av bilder.

Vi fikk en hyggelig mottagelse av Roth med kaffe og boller, før vi dro opp på sykehuset der vi etterhvert måtte operere en pasient der tynntarmen hadde gått inn i seg selv og laget en tarmslyng. Dejene opererte og Martin og jeg assisterte. Det var også gått hull på tarmen så vi fjernet den syke tynntarmen og laget en tarmskjøt. Når vi var ferdig med det og kommet oss hjem var det allerede sent på kvelden.

Kirurg Bøhler, klar til sin første operasjon som hovedoperatør i Etiopia.

Søndag morgen startet kl 06.30 da vi ble tilkalt til intensivavdelingen, der var det både en pasient med stor utspilt mage som ikke hadde hatt avføring på flere dager og en som hadde svelget ett kjøtt-stykke med bein og der det sannsynligvis satt bein fast i spiserøret.

Dette var starten på en lang arbeidsdag i Soddo. Vi valgte å operere pasienten med avførings-stopp først. Vi hadde trodd det var en volvulus, der tarmen hadde slynget seg rundt seg selv. Det var det ikke, det viste seg å være tykktarmskreft og Martin fikk gjort en fin operasjon der han fjernet kreften og la ut tykktarmen som en stomi. Stomien kan eventuelt legges tilbake senere, men det var ikke trygt å lage en tarmskjøt slik situasjonen var der og da.

Mens vi holdt på med denne pasienten ble den andre der det satt bein fast i spiserøret dårligere og dårligere. Det var nå en stor hevelse på halsen og han hadde vanskeligheter med å svelge, og mer foruroligende, med å puste.

Vi fikk ham inn på operasjons-stuen og etter at han var lagt i narkose gjorde jeg gastroskopi der jeg gikk ned i spiserøret med en slangekikkert, det var ikke lett fordi alt vevet var veldig hovent. 15 cm ned støtte jeg på beinbiter og klarte å få ut mesteparten og den siste biten dyttet jeg ned i magesekken. Spiserøret så svært hovent ut og sannsynligvis var det også et lite hull i veggen, vi la derfor ned en ernærings-slange til magesekken slik at pasienten kunne mates uten å måtte svelge.

Tracheostomi for å sikre luftveiene

og fjerning av beinbiter og nedlegging av sonde for å sikre matveien

Til slutt gjorde Martin en tracheostomi, det vil si at han laget et hull på halsen til luftrøret der vi la inn et pusterør fordi alt vevet var så hovent på halsen. I dag var han mye bedre og pustet greit liggende i sengen, mens i går måtte han sitte oppreist og strevde veldig med pusten.

Da vi var ferdig med denne pasienten var det rett på ny operasjon av en ung gutt som var påkjørt av en bil og hadde ett brudd i hjerneskillen. Heldigvis var det ikke noe lekkasje av hjernevæske, men beinbiten var trykket inn slik at vi måtte vippe den ut slik at bruddet kom riktig på plass. I tillegg hadde han svære sår i pannen og nedover ansiktet som vi også stelte med.

Så, etter 15 timer på sykehuset og flesteparten av dem på operasjons-stuen kunne vi rusle hjem denne søndagskvelden i Etiopia. Det er godt å være tilbake i Soddo hvor jeg virkelig føler at jeg kan være til nytte som kirurg, for pasientene og for Paul Gray som kan få seg en velfortjent liten pause. Denne gangen er det ekstra moro, fordi Martin Böhler også er med.

I dag, på mandag har jeg vært med på visittgang, siden gikk jeg hjem bl.a. for å skrive dette brevet. Dr Dejene og dr Martin tar ansvaret på operasjonsavdelingen med noen mindre operasjoner. Martin gastrokoperte i dag en pasient og fant kreft i spiserøret. Det er det ingenting vi kan gjøre med.

Når vi ser helsetilbudet hjemme i Norge og det som man har her i Etiopia, må vi være takknemlige for hvor velsignet heldige vi er i Norge. Som kirurger er det spesielt givende å komme hit hvor vi virkelig kan være til hjelp for dem som er i nød. Denne helgen har vi reddet livet til pasienten med bein i spiserøret og forhåpentligvis har vi gjort en annen kreft-fri.

Visjonen til Soddo Christian General Hospital er å yte barmhjertig helsehjelp i Jesu navn til befolkningen i Sør-Etiopia. En stor del av den etiopiske befolkningen har ikke tilgang til nødvendig helsehjelp og ved sykehuset i Soddo utdannes kirurger for møte dette behovet.

Det er dette arbeidet vi støtter, og som dere der hjemme støtter når dere med gaver og forbønn gjør det mulig for oss å reise hit.

I morgen kommer Olaf, mange har ventet på ham og det er nok en rekke ødelagte maskiner og annet som han må ta seg av.

Med vennlig hilsen

Bjarte T. Andersen

Martin Böhler

